

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 2/21
Люксембург, 13 януари 2021 г.

Решение по дело C-414/20 PPU
ММ

Европейска заповед за арест следва да се счита за невалидна, когато не е издадена въз основа на национална заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила

Компетентната юрисдикция на издаващата държава членка трябва да определи с оглед на националното право какви са последиците от липсата на валидна национална заповед за задържане за постановяването на мярка за неотклонение задържане под стража на обвиняем, а впоследствие и за продължаването на неговото задържане

В България се води наказателно производство срещу четиридесет и едно лица за участие в организирана престъпна група за разпространение на наркотици. Шестнадесет от тези лица, сред които и ММ, са се укрили.

С постановление от 9 август 2019 г. разследващият орган, с одобрението на прокурора, е привлякъл ММ като обвиняем за участие в организирана престъпна група за разпространение на наркотици. Тъй като ММ се укрива, това постановление има като правно действие само информирането му за повдигнатото срещу него обвинение.

На 16 януари 2020 г. прокурорът издава европейска заповед за арест спрямо ММ. В графата „[р]ешение, въз основа на което е издадена заповедта“ е посочено единствено постановлението от 9 август 2019 г., с което ММ е привлечен в качеството на обвиняем. В изпълнение на европейската заповед за арест ММ е задържан в Испания и е предаден на българските съдебни органи.

На 29 юли 2020 г. в съдебно заседание, на което ММ се явява лично и е изслушан, запитващата юрисдикция взема спрямо него мярка за неотклонение задържане под стража.

Сезиран от ММ, Специализираният наказателен съд (България) отправя запитване до Съда, за да се установи по-конкретно дали в съответствие с правото на Съюза¹, европейска заповед за арест следва да се счита за невалидна, когато не е издадена въз основа на национална заповед за задържане или друг съдебен акт със същата юридическа сила. Освен това този съд иска да се установи дали когато в законодателството на издаващата държава членка липсва съответна разпоредба, националната юрисдикция, пред която се оспорва законосъобразността на задържането под стража на лице, предадено в изпълнение на заповед за арест, издадена от орган, който, въпреки че участва в правораздаването на тази държава членка, сам по себе си не е юрисдикция, е компетентна да извърши контрол върху валидността на условията за издаване на посочената заповед за арест. Накрая, посоченият съд иска да се установи дали констатацията, че заповедта за арест е издадена в нарушение на правото на Съюза има за последица освобождаването на лицето, спрямо което е взета мярка за неотклонение задържане под стража, след предаването му от изпълняващата държава членка на издаващата държава членка.

¹ Член 6, параграф 1 и член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки — изявления на някои от държавите членки относно приемането на рамковото решение (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3).

В постановеното днес решение Съдът уточнява най-напред, че качеството на „издаващ съдебен орган“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 не е обусловено от наличието на възможност за упражняване на съдебен контрол върху решението за издаване на европейската заповед за арест и върху националния акт, на който се основава тази европейска заповед за арест.

По-нататък Съдът припомня, че системата на европейската заповед за арест почива на принципа на взаимно признаване, който се основава на взаимното доверие между държавите членки относно обстоятелството, че съответната европейска заповед за арест е била издадена в съответствие с минималните изисквания, от които зависи нейната валидност. Правото на Съюза² предвижда по-специално, че европейската заповед за арест трябва да бъде издадена въз основа на „заповед за задържане“ или друг „съдебен акт със същата юридическа сила“.

Следователно **акт, който служи за основание на европейска заповед за арест, дори да не е наречен „национална заповед за задържане“, трябва да поражда равностойни правни последици, а именно да позволява задържането на това лице с оглед на явяването му пред съд за извършване на процесуални действия по наказателното производство.** Впрочем Съдът отбелязва, че предметът на националния акт, въз основа на който е издадена европейската заповед за арест на ММ, е само това лице да се информира за повдигнатото срещу него обвинение и да му се даде възможност да се защити, като представи обяснения и доказателства.

В това отношение Съдът установява, че **не изглежда, че правното основание на разглежданата европейска заповед за арест е национална „заповед за задържане или друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила“, което запитващата юрисдикция следва да провери, както и че поради това посочената европейска заповед за арест трябва да се счита за невалидна.**

Освен това Съдът припомня, че съгласно неговата практика³ системата на европейската заповед за арест съдържа защита на две равнища. По този начин към съдебната защита, предвидена при приемането на национално решение, каквато е националната заповед за арест, се добавя тази, която е предвидена при издаването на европейската заповед за арест.

Тъй като се отнася до мярка, която може да засегне правото на свобода на съответното лице, тази защита предполага приемането на решение, което отговаря на изискванията, присъщи на ефективната съдебна защита, поне на едно от двете равнища на посочената защита. Държавите членки трябва да следят техните правни системи действително да гарантират изискваното равнище на съдебна защита, посредством процесуални способности за защита, които те прилагат и които могат да се различават в правопорядъците на една или друга държава.

В това отношение Съдът приема, че когато процесуалното право на издаващата държава членка не предвижда отделен способ за защита, позволяващ осъществяването на съдебен контрол на условията за издаване на европейската заповед за арест и нейния пропорционален характер преди, по време или след издаването ѝ, Рамково решение 2002/584, разглеждано във връзка с правото на ефективна съдебна защита, гарантирано с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че юрисдикцията, която се произнася в етап на наказателното производство след предаването на издирваното лице, трябва да може да упражни инцидентен контрол на

² Член 8, параграф 1, буква в) от Рамково решение 2002/584.

³ Решения от 12 декември 2019 г., Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg и Openbaar Ministerie (Прокурори на Лион и Тур), [C-566/19 PPU](#) и [C-626/19 PPU](#), и Openbaar Ministerie (Прокуратура на Швеция), [C-625/19 PPU](#) (вж. също прессъобщение № [156/19](#)).

условията за издаване на тази заповед за арест, когато валидността на последната е оспорена пред същата юрисдикция.

Накрая, Съдът отбелязва, че целта на механизма на европейската заповед за арест е да бъде възможно задържането и предаването на издирвано лице, така че извършеното престъпление да не остане ненаказано и това лице да бъде преследвано или да изтърпи наложеното му наказание лишаване от свобода. От това следва, че след като издирваното лице е било задържано, а впоследствие и предадено на издаващата държава членка, европейската заповед за арест по принцип е изчерпала правните си последици и че последната не представлява правно основание за задържане на издирваното лице в издаващата държава членка.

Впрочем при липсата на хармонизация на условията, при които по отношение на обвиняем може да се вземе мярка за неотклонение задържане под стража и задържането му да бъде продължено, компетентната юрисдикция само при предвидените в нейното национално право условия може да постанови такава мярка и евентуално да я отмени, ако установи, че тези условия вече не са налице.

Ето защо Съдът заключава, че **единствено компетентната национална юрисдикция следва да определи с оглед на националното право на издаващата държава членка какви са последиците от липсата на валидна национална заповед за задържане за постановяването на мярка за неотклонение задържане под стража на обвиняем, а впоследствие и за продължаването на неговото задържане.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293